

Sovjetiske ubåd S7, Norrtälje

ID: 6866 · Bekræftet position

www.vragguiden.dk/vrag/6866

Position & Dybde

Kort ikke tilgængeligt

WGS84

59:50,972N 19:31,787E

ED50

59:50,994N 19:31,854E

Dybde (top)

Ukendt

Dybde (bund)

Ukendt

Stævnretning

Ukendt

Afstand til kyst

10,7 km

Beskrivelse

Svenske kildeoplysninger fra Fornsök **Registrering:** RAÄ L2013:4304 **Kilde:** Riksantikvarieämbetet, Fornsök (CC0 1.0) **Dato:** 13-09-2026 **Kildens position (WGS84):** 59:50,972N 19:31,787E **Område:** Norrtälje, Stockholm [Åbn den originale registrering i Fornsök](https://app.raa.se/open/fornsok/lamning/e308a0fc-135d-4ce1-b602-b863a30d1083) ### Dansk sammendrag Den sovjetiske ubåd S7 af S-klassen opererede under Anden Verdenskrig i Østersøen mod blandt andet fragtskibe, der førte svensk jernmalm til den tyske krigsindustri. Den sænkede dampskibet Margareta den 9. juli 1942, motortankskibet Luleå den 11. juli, det tyske dampskib Käthe den 30. juli og det finske fartøj Pohjanlahti den 5. august. Natten til den 21. oktober 1942 sejlede S7 nordpå i overfladestilling i Ålands hav mellem Åland og Söderarms fyr for at oplade batterierne. Kaptajn Lisin og fire besætningsmedlemmer stod i tårnet og holdt udkig. Samtidig befandt den finske ubåd Vesihisi sig nordvest for fyret Långskär. Månen over det svenske fastland gjorde S7 synlig i silhuet, mens dens egen udkig kun så mørke mod øst. Vesihisi sneg sig ind på omkring 1,5 sømils afstand og affyrede en torpedo. Da finnerne først troede, at den havde ramt ved siden af, åbnede de også ild med kanonerne, men næsten samtidig ramte torpedoen. De fem mænd i tårnet blev slynget i vandet, og S7 sank næsten øjeblikkeligt med 42 besætningsmedlemmer. Lisin og tre andre overlevede og begyndte at svømme mod den svenske kyst, men blev hurtigt afkræftet i det iskolde vand. Vesihisi kom dem til undsætning og tog dem om bord. Efter afhøring hos den finske efterretningstjeneste blev Lisin sendt til Tyskland til yderligere afhøringer; han viste sig senere at være en af Finlands mest værdifulde informationskilder under krigen. S7 var bevæbnet med en 100 mm kanon, en 45 mm kanon og seks 533 mm torpedorør med i alt 12 torpedoer. Vraget blev lokaliseret med sidescan-sonar ud fra historiske kilder og oplysninger om net, der havde sat sig fast. Registreringen beskrev i 1998 vraget som intakt med kanonerne på deres oprindelige plads, bortset fra agterenden, der var brudt op ved torpederingen; lokationen er dog ikke fysisk undersøgt. --- ### Svensk originaltekst fra Fornsök **Beskrivelse:** Status: Vraket är helt intakt med kanoner osv på ursprunglig plats. Endast aktern är uppbruten till följd av torpederingen. (status 1998). Bärgning: Vrakets position inringades utifrån historiska källor och nätfästen. Utifrån detta kunde vraket lokaliseras med Sidescan sonar. Händelseförlopp: Man var på väg norrut i Ålands hav och gick i ytläge. Ubåtarna på den tiden var då och då tvugna att gå i ytläge för att ladda sina batterier. På natten den 21 oktober 1942 gick man norrut mellan Åland och Söderarms fyr på den svenska sidan. Kapten Lisin, som var befälhavarare ombord, stod tillsammans med fyra andra besättningsmän i tornet på bryggan. De spanade efter fientliga fartyg. Den finska ubåten Vesihisi befann sig samtidigt nordväst om den åländska fyren Långskär i samma område. Månen låg över svenska fastlandet vilket gjorde att S7:s konturer kunde urskiljas av den finska besättningen. Ubåtens spanare såg bara mörker då de tittade österut. Vesihisi smög närmare och på ca 1,5 sjömils avstånd avfytrade de en torped. Besättningen på Vesihisi trodde först att torpeden missat, så de öppnade eld med kanonerna. Nästan samtidigt träffade torpeden. De fem ryska besättningsmännen flög i vattnet vid träffen. S7 sjönk nästan omedelbart och tog 42 besättningsmän med sig i djupet. Den ryska kaptenen Lisin och tre besättningsmän överlevde anfallet och började simma mot den svenska

kysten. Det var iskalt og krafterna försvann snabbt. Vesihii kom emellertid till undsättning och plockade upp ryssarna ur det iskalla vattnet. Efter förhör av den finska underrättelsetjänsten skickades senare Lisin till Tyskland för fortsatta förhör. Lisin visade sig senare vara en av Finlands allra värdefullaste informationskällor under andra världskriget. Historik: S-klassen var en del av den enorma uppbyggnaden av sovjetiska marinens ubåtsflotta som beordrades i den andra femårsplanen 1933. Hela 369 båtar skulle byggas under fem år, däribland 50 av typen S. Ytterligare 49 S-båtar beställdes 1938 i den tredje femårsplanen. När kriget startade 1939 hade Sovjet världens största ubåtsflotta med 168 båtar, jämfört med Tysklands 57 och USA:s 99. S-klassen tjänstgjorde huvudsakligen i Sovjetiska Östersjömarinen, men även i Norra Ishavs, Stilla Havs- Svarta Havs- och den Kaspiska marinen. S7 var bestyckad med 1 st 100 mm kanon (med ca 200 skott), i st 45 mm kanon (med ca 500 skott) och 6 st 533 mm torpedtuber (4 i fören och 2 i aktern) med totalt 12 torpeder. Framdrivningen ombesörjdes av två Kolomna dieselmotorer om totalt 4000 hästkrafter samt två elmotorer om totalt 1100 hästkrafter. Under andra världskriget opererade S7 i Östersjön i syfte att sänka lastfartyg som bl. a. gick från Sverige med järnmalm till den tyska krigsindustrin. S7 lyckades med detta vid ett flertal tillfällen. Den 9 juli 1942 torpederade och sänkte man ångaren Margareta (se 724:044), den 11 juli motortankfartyget Luleå (se 623:001), den 30 juli den tyska ångaren Käthe och den 5 augusti det finska fartyget Pohjanlahti. Totalt sänktes eller förstördes 66 svenska fartyg i malmtrafiken och Sovjetflottans Östersjömarin förlorade över 40 ubåtar i strid under andra världskriget. Den övervägande delen av förlusten av ubåtar orsakades av minfältet i finska viken. Tyskland och Finland lade ner betydande resurser på att försöka inestänga de Sovjetiska marinstyrkorna. Övrigt: Ytterligare ett sovjetiskt ubåtsvrak på svenskt vatten? Fyndet av den sovjetiska ubåten S 7 fick stor publicitet i Sverige. Vad som dock är mindre känt är att det sannolikt ligger ytterligare ett sovjetiskt ubåtsvrak på svenskt område. Sannolikt i området kring Kungsgrundet utanför Västervik. Ubåten angreps av den svenska marinen 1942 i samband med eskort av fartyg i den s k neutralitetsleden längs den svenska ostkusten. Händelsen betraktades som en "säker sänkning". Under dessa eskorteringar inträffade vid fem tillfällen att man upptäckte främmande ubåtar (sovjetiska) som uppträdde invid neutralitetsleden, uppenbarligen för att angripa svenska fartyg på väg till och från Tyskland. Vid två av dessa tillfällen avlägsnade sig ubåtarna genast sedan de angripits med sjunkbomber. Vid två tillfällen kunde man iakttä oljefläckar på vattnet efter att sjunkbomber fällts mot ubåten. Dessa oljefläckar antogs dock ha skapats av ubåtens egen besättning i taktiskt syfte för att man lättare skulle kunna fly undan. Det femte fallet skiljer sig dock avsevärt från de övriga fyra fallen. Under eskortering av 11 lastfartyg i neutralitetsleden upptäcktes en ubåt. Den svenska eskortstyrkan utgjordes vid tillfället av tre örlogsfartyg och ett spaningsflygplan. Sedan ubåten upptäckts anfölls den med sjunkbomber och en flygbomb. Samtidigt beordrades chefen för eskortstyrkan att lägga ut dimma mellan ubåten och eskortfartygen. En timme efter anfallet observerades en kraftig oljefläck på vattenytan. Ett av eskortfartygen fällde åtta sjunkbomber i oljefläcken och i dess närhet. Efter detta passerade ett av eskortfartygen flera gånger över platsen och kunde då via sitt ekolod konstatera att ubåten låg kvar under oljefläcken. Därvid gjordes bedömningen att den skadats så allvarligt att den inte kunde ta sig därifrån. Sedan man fällt ytterligare tre sjunkbomber mot ubåten avbröts anfallet varpå händelsen avrapporterades till marinstaben som en "säker sänkning". Sammanlagt fälldes under anfallet mer än 50 sjunkbomber mot ubåten. **Alternative navne:** - S7 **Orientering:** Ålands hav, Söderarms fyr **Placering:** Synlig over havbunden **Antikvarisk vurdering:** Övrig kulturhistorisk lämning **Anbefalet vurdering:** Övrig kulturhistorisk lämning **Aktualitet:** Fundet er bekræftet ved en fysisk undersøgelse **Undersøgelsesstatus:** Lokationen er ikke undersøgt **Skadestatus:** Ikke registreret som beskadiget **Egenskaber:** - Material: Järn/stål **Skriftlige kilder:** - Litteraturhänvisning: Ekman P.-O. Havsvargar - Ekman P-O Sjöfront - Sjökrigshändelser i Norra Östersjöområdet 1941-44 - Jallai A. Den fruktade ryska ubåten S7 mötte sitt öde på svenskt vatten, Dyk, nr 11 - Ullman M. Örlogshistoriska episoder. - Arkivhandlingar: Svenskt marinarkeologiskt arkiv (SMA) - Extern identitet: Ansvarig organisation: Statens maritima museer, Externt register: SjöMIS, Extern identitet: 611:037 **Registreringsaktivitet:** Migrering 2018-08-27 **Publiceret:** 27-08-2018 **Senest ændret:** 27-08-2018 **Registreringsgrundlag:** Sjøkort **Målemetode:** Manuell inprickning **Positionsfejlmargen:** 10 m **Indlæsningsusikkerhed:** 5 m

Sidst rettet af: twm

Dato: 13-09-2026